

การจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น
กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม)
ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
Managing Tourism Impacts on Local People,
A Case Study of Dvaravati Sri Nakhon Pathom Walking Street
(Community Along the Canal of Wat Phra Ngam), Phra Pathom Chedi
Subdistrict, Mueang District, Nakhon Pathom Province

พัชชา อัคคพู

นิสิตสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail: z.dreampch@hotmail.com

พลสิทธิ์ ศรีศิริ

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

E-mail: posris@rpu.ac.th

Patcha Accapu

Student, Department of Tourism Industry,

Faculty of Business Administration, Rajapruk University

Pollasit Srisiri

Lecturer, Department of Tourism Industry,

Faculty of Business Administration, Rajapruk University

รับเข้า: 15 มีนาคม 2567 แก้ไข: 29 มีนาคม 2567 ตอรับ: 11 เมษายน 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนในท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 2) ศึกษาแนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนท้องถิ่นในชุมชนริมคลองวัดพระงามที่มีอายุมากกว่า 20 ปี จำนวน 379 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ

ร้านค้าและประชาชนท้องถิ่น จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลกระทบเชิงบวกทางการท่องเที่ยวต่อด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, $SD=0.84$) และผลกระทบเชิงลบทางการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้านดังกล่าวข้างต้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.00$, $SD=1.03$) 2) แนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยว คือ ด้านเศรษฐกิจ เทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ควรมีมาตรการต่าง ๆ เช่น การควบคุมเกี่ยวกับสินค้าและบริการทั้งด้านราคาและคุณภาพ ด้านสังคม ควรมีการร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของถนนคนเดินให้เกิดการรับรู้มากขึ้น ด้านวัฒนธรรม ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยวให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และด้านสิ่งแวดล้อม หน่วยงานทุกภาคส่วนควรให้ความร่วมมือกันในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่บริเวณโดยรอบให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม มีการบริหารจัดการขยะที่ใช้แล้ว พร้อมจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ด้วย

คำสำคัญ: ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว แนวทางในการจัดการผลกระทบด้านการท่องเที่ยว ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the positive and negative impacts of tourism on the economy, society, culture and environment towards the local people, case study of Dvaravati Sri Nakhon Pathom walking street (Community along the canal of Wat Phra Ngam), Phra Pathom Chedi subdistrict, Mueang district, Nakhon Pathom province. 2) Study guidelines for managing tourism impacts of the economy, society, culture and environment towards the local people. It is survey research both quantitative and qualitative. The sample group used in this study was 379 local people in the Wat Phra Ngam community who are over 20 years old using convenience sampling and interviews with 10 store operators and local residents. The tools used in the research are questionnaires and semi-structured interviews.

Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The results found that 1) the local people's opinion towards positive tourism impacts, case study of Dvaravati Sri Nakhon Pathom walking street (community along the canal of Wat Phra Ngam), Phra Pathom Chedi subdistrict, Mueang district, Nakhon Pathom province, overall, it was at a high level ($\bar{X}=3.77$, $SD=0.84$). As for the negative impacts on tourism in all 4 areas mentioned above, overall, it was at a moderate level ($\bar{X}=3.00$, $SD=1.03$). 2) guidelines for managing tourism impacts in various areas are as follows: Economic aspect: Phra Pathom Chedi Subdistrict Municipality, which owns the area, should have measures such as controlling goods and services in terms of price and quality. Social aspect: there should be cooperation in publicizing various walking street activities to create more awareness. In term of culture, activities should be organized to promote traditions and local culture in order to stimulate tourism for local people and tourists to participate in the activities and the environmental aspect, agencies in all sectors should cooperate together to improve and develop the surrounding area to be orderly, beautiful, manage used waste and providing other facilities as well.

Keywords: tourism impacts, guidelines for managing tourism impacts, Dvaravati Sri Nakhon Pathom walking street

บทนำ

บริบทการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2569) กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนภาคการท่องเที่ยวซึ่งเป็นภาคบริการที่สำคัญของไทยให้เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพ คุณค่า และความยั่งยืนมากกว่าปริมาณจากการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริการที่สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว รวมถึงการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือแม้แต่สถาปัตยกรรมเก่าแก่โบราณของท้องถิ่น รวมถึงเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมให้กับคนในท้องถิ่น (นภาพรณ เนตรประดิษฐ์, 2565) อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ เมื่อเกิดการเดินทาง

ท่องเที่ยวจากภูมิภาคหนึ่งไปยังอีกภูมิภาคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนต่างประเทศก็ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะได้ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งก็จะต้องมีผู้ลงทุนในหลาย ๆ ลักษณะ ถือเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเหล่านั้น นายยุทธศักดิ์ สุภสร ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สรุปสถานการณ์ธุรกิจในการท่องเที่ยวในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2564 พบว่า ธุรกิจในทุกพื้นที่ต่างประสบปัญหาในด้านรายได้ที่ลดลง โดยได้รับผลกระทบเพิ่มขึ้นจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกที่ 3 เป็นสำคัญ ธุรกิจจำนวนมากขาดสภาพคล่องทำให้ต้องหยุดหรือเลิกกิจการและแรงงานถูกเลิกจ้าง ขณะที่มาตรการเยียวยาต่าง ๆ อาจจะไม่เพียงพอหากมีการล็อกดาวน์ต่อไปอีก ซึ่งปัจจัยที่สำคัญคือการเร่งฉีดวัคซีนโควิด-19 แก่ประชาชนให้ได้ 100 ล้านโดสภายในปี 2564 ตามแผนที่จะฟื้นฟูทั้งธุรกิจและประชาชนให้กลับมาดำเนินกิจการและใช้จ่ายใช้สอยได้ตามปกติ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

จังหวัดนครปฐมมีสถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญ คือ องค์พระปฐมเจดีย์ นอกจากนี้ยังมีวัดพระงาม ซึ่งเป็นวัดใกล้เคียงที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของนครปฐม เดิมเป็นพื้นที่ว่างเปล่า แต่ด้วยความสามัคคีของคนภายในชุมชนริมคลองวัดพระงามที่ต้องการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้แก่ทุกคนในชุมชน และพัฒนาจนเป็นสถานที่เด่นประจำชุมชน จึงได้มีการจัดตั้ง “ตลาดนัดริมคลองวัดพระงาม” หรือ “ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม” ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจชุมชนรองรับการค้าขายรูปแบบถนนคนเดิน ถนนอาหารปลอดภัย และได้เสียงตอบรับที่ดีตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพราะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจำนวนมาก ถนนคนเดินนี้มีระยะทางยาวกว่า 3 กิโลเมตร มีร้านค้าจำหน่ายสินค้าและอาหารให้กับนักท่องเที่ยวตลอดเส้นทางเดินทั้งสองฝั่งกว่า 700 ร้านค้า โดยสินค้าที่มีจำหน่ายมีหลากหลายชนิดไม่ว่าจะเป็นสินค้าพื้นเมืองของดีของเด่นประจำจังหวัด งานฝีมือ สินค้าแฟชั่นทั่วไป อาหาร เครื่องดื่ม ฯลฯ (เทศบาลนครปฐม, 2564)

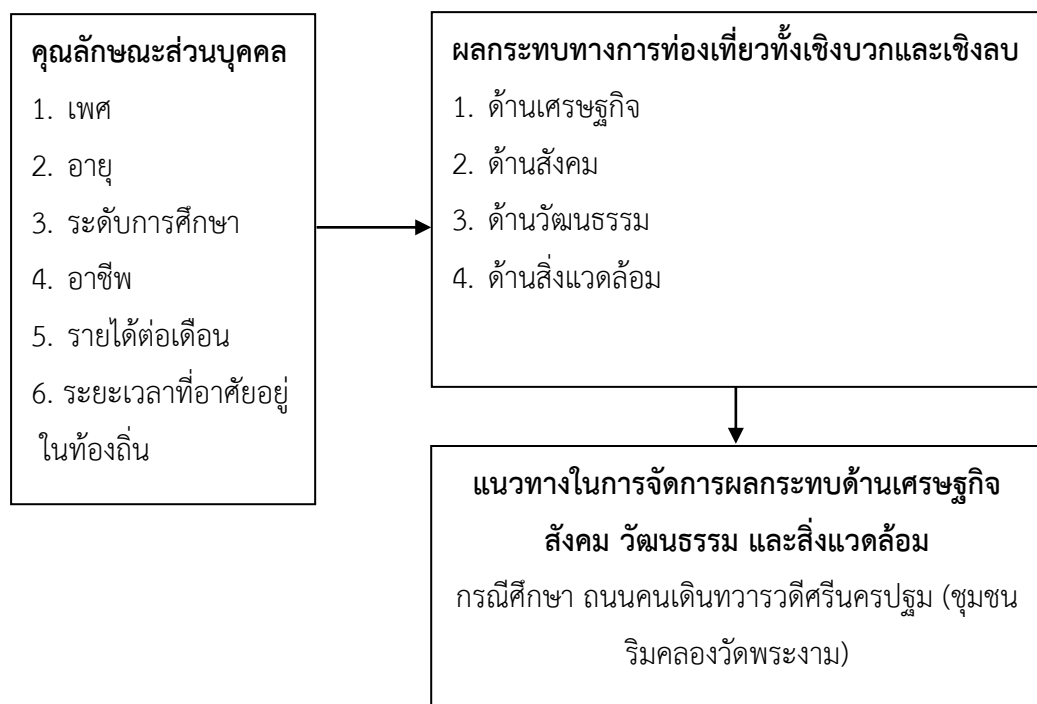
ในด้านการบริหารจัดการพื้นที่สาธารณะให้กลายเป็นถนนคนเดินนั้น อาจมีข้อจำกัดหรือส่งผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อชุมชนและคนในพื้นที่ในหลายด้าน ดังนั้นการพัฒนาถนนคนเดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสร้างรายได้ให้คนในท้องถิ่น ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่อง การจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความคิดเห็นและได้รับผลกระทบในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างไร และนำผลที่ได้ไปเสนอผู้ประกอบการ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนโดยรอบวัดพระงามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

2. เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่อยู่ในทะเบียนราษฎรในเขตเทศบาลนครนครปฐมจำนวน 71,635 คน ในปี พ.ศ. 2564 (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครนครปฐม, 2564)

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนท้องถิ่นในชุมชนริมคลองวัดพระงามที่มีอายุมากกว่า 20 ปี จำนวน 379 คน ซึ่งได้จากการคำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan (1970) ในระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้ประกอบการร้านค้าในท้องถิ่น จำนวน 5 คน ประชาชนท้องถิ่น จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นประกอบไปด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด ชนิดตรวจสอบรายการจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวกและด้านลบ กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) โดยข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น เป็นคำถามแบบปลายเปิดสามารถตอบได้อย่างอิสระ

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม

1.2 นำแบบสอบถามที่ร่างเรียบร้อยแล้วไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.3 นำแบบสอบถามมาทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่า คือ ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50–1.00 ถือว่าเหมาะสมสามารถนำไปใช้ได้ (สุวิมล ติรกันันท์, 2557) ซึ่งผลการหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ผลออกมามีค่ามากกว่า 0.80 ทุกข้อ ถือว่ามีค่าความเที่ยงตรง ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ดำเนินการวิจัยต่อไปได้ทันที

1.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่า IOC มาดำเนินการทดสอบ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbachs' Alpha Coefficient) ซึ่งจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (Cronbach, L. J., 1990) โดยผลการหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามในภาพรวมเท่ากับ 0.975 โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน 2564 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ในทุกวันเสาร์และอาทิตย์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure interview) เพื่อศึกษาแนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และนำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างเรียบร้อยแล้วไปขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ จำนวน (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคำตอบจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ตามเกณฑ์คะแนนของแบบสอบถาม (สุเมธ บังเกิด, 2562) ดังนี้ 4.50–5.00 หมายถึง มากที่สุด 3.50–4.49 หมายถึง มาก 2.50–3.49 หมายถึง ปานกลาง 1.50–2.49 หมายถึง น้อย 1.00–1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ใช้ในการวิเคราะห์แนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวก กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบด้านบวก รายด้านและภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวก	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านเศรษฐกิจ	3.85	0.88	มาก
2. ด้านสังคม	3.81	0.84	มาก
3. ด้านวัฒนธรรม	3.72	0.84	มาก
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.72	0.81	มาก
รวม	3.77	0.84	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวก กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, $SD=0.84$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านบวกในแต่ละด้าน อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยที่ด้านเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X}=3.85$, $SD=0.88$) รองลงมา คือ ด้านสังคม ($\bar{X}=3.81$, $SD=0.84$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.72$, $SD=0.84$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.72$, $SD=0.81$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบ กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบด้านลบ รายด้านและภาพรวม

ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบ	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านเศรษฐกิจ	3.37	0.96	ปานกลาง
2. ด้านสังคม	2.72	1.30	ปานกลาง
3. ด้านวัฒนธรรม	2.65	1.01	ปานกลาง
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.26	1.12	ปานกลาง
รวม	3.00	1.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบ กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.00$,

SD=1.03) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบในแต่ละด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยที่ด้านเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{X}=3.37$, SD=0.96) รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}=3.26$, SD=1.12) ด้านสังคม $\bar{X}=2.72$ SD=1.30) และด้านวัฒนธรรม ($\bar{X}=3.26$, SD=1.01) ตามลำดับ

3. แนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม ได้แก่

ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม มีทั้งประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนริมคลองวัดพระงาม และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ทำให้ราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีค่าครองชีพที่สูงขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ควรมีมาตรการในการควบคุมเกี่ยวกับการตั้งราคาขายสินค้าและบริการที่สูงขึ้น เพื่อไม่ให้เป็นการเอารัดเอาเปรียบทั้งประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวด้วย

ด้านสังคม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ และเทศบาลเมืองนครปฐม ควรร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐมและสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงให้ประชาชนในจังหวัดและคนทั่วไปรับรู้มากขึ้น โดยการใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ป้ายโฆษณา รถกระจายเสียง เป็นต้น

ด้านวัฒนธรรม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์และทุกภาคส่วนควรร่วมกันรณรงค์ให้ร้านค้าต่าง ๆ จัดจำหน่ายสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่น หรือมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมเป็นครั้งคราวเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยว ซึ่งอาจมีการกำหนดรูปแบบของของการจัดกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดปัญหาเรื่องค่านิยมทางสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามายังท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก

ด้านสิ่งแวดล้อม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์และทุกภาคส่วนควรให้ความร่วมมือกันในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่บริเวณโดยรอบให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม มีความหลากหลายของร้านค้าต่าง ๆ มีการจัดโซนประเภทสินค้าและบริการ มีการใช้วัสดุตกแต่งร้านจากธรรมชาติ การใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กระดาษ ชานอ้อย ใบตอง การบริหารจัดการขยะที่ใช้แล้วทิ้งจากร้านค้าและนักท่องเที่ยว เช่น วางถังขยะตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม และมีการแยกถังตามประเภทของขยะ มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดอื่น ๆ เช่น บริการพื้นที่จอดรถเพื่อความสะดวกในการเข้าถึง บริการห้องน้ำสาธารณะควรมีหลายจุดและไม่ส่งกลิ่นเหม็น มีป้ายบอกทางเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินชมสินค้าและบริการ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายดังนี้

1. ประชาชนในท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นในแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยที่ผล กระทบด้าน เศรษฐกิจมีความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบด้านสังคม ผลกระทบด้านวัฒนธรรม และ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจด้านบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนในชุมชนมีโอกาสประกอบอาชีพใหม่ ๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทวีศักดิ์ เจือจารย์ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ ซึ่ง กล่าวว่า การส่งเสริมให้ชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่นรวมตัวกัน หรือริเริ่มนำสิ่งที่มีในพื้นที่มาทำให้เกิด ประโยชน์ เพื่อโอกาสในการสร้างอาชีพ และสร้างรายได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลกระทบทางการท่องเที่ยวต่อชุมชนรอบบริเวณอุทยาน แห่งชาติพุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งพบว่า มีผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านบวกในระดับมากที่สุด คือ เกิดการกระจายรายได้และอาชีพทางการท่องเที่ยวไปสู่ประชาชนในพื้นที่

ผลกระทบทางสังคมด้านบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความ ปลอดภัยทางด้านชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เพิ่มขึ้นตามนโยบายของ ภาครัฐในการดูแลสถานที่ท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีธัญญา วรากุลวิทย์ (2558: 23-35) กล่าวว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดมาตรการการส่งเสริมความมั่นคง ปลอดภัยในพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว การตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของ นักท่องเที่ยวประการหนึ่งคือ ความปลอดภัยนักท่องเที่ยวต้องมั่นใจว่าจุดหมายปลายทางของการ ท่องเที่ยว (Destination) นั้น ๆ มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน และยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สนิทเดช จินตนา และ อารีวรรณ หัสติน (2563) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สินในการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานคร ในมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ซึ่งพบว่า มุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในจังหวัด กรุงเทพมหานคร พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่มีระดับทัศนคติต่อปัญหาความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สินในจังหวัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับดี

ผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีการให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่ง

สอดคล้องกับแนวคิดของ ปญฺญญาเนสโกเพื่อการเดินทางอย่างยั่งยืน ยูเนสโก (ม.ป.ป.: ออนไลน์) กล่าวว่า มีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่น้อยที่อยากมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมท้องถิ่นในหลายกรณี สิ่งนี้อาจหมายถึง การเรียนรู้ภาษาในท้องถิ่นง่าย ๆ หรือมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น อีกชั้นของการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นคือ การจัดทำคู่มือแนะนำวิถีชีวิตและชุมชนไทยให้นักเดินทางแบบฟรี ๆ พร้อมกับการสอนภาษาท้องถิ่นง่าย ๆ แถมไปด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระชยานันท์มณี และคณะ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชนในล้านนา ซึ่งพบว่า จังหวัดน่านมีแหล่งท่องเที่ยวที่มักใช้คำว่า ศูนย์การเรียนรู้และการพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชนในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่วนวิธีในการเผยแพร่พุทธธรรมและการพัฒนาชุดความรู้ ควรจะให้มีการเผยแพร่ผ่านศูนย์การเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพื้นที่และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของข้อมูลและความรู้ที่ต้องเผยแพร่ ซึ่งนั่นทำให้ความสัมพันธ์ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับชุมชนและวัดเหนียวแน่นมากขึ้น

ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมด้านบวก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เกิดการเรียนรู้และสร้างจิตสำนึกในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สฤกษ์ แสงอรุณ (ม.ป.ป.: ออนไลน์) กล่าวว่า การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลัง ด้วยการท่องเที่ยวที่มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกลักษณ์ นาคพ่วง (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการจัดการทรัพยากรของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งพบว่า การสร้างความเข้าใจกับประชาชนเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะทำให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการจัดการทรัพยากรในบึงบอระเพ็ดจะต้องทำให้ประชาชนนั้นเกิดความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่ภายในบึงบอระเพ็ด ประโยชน์ของการอนุรักษ์และการรักษาสิ่งแวดล้อม ตระหนักหรือมีจิตสำนึกต่อทรัพยากรธรรมชาติ

2. ประชาชนในท้องถิ่นมีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบด้านลบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยที่ผลกระทบด้านเศรษฐกิจมีความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมา คือ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสังคม และผลกระทบด้านวัฒนธรรม ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้าน ดังนี้

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ค่าครองชีพภายในพื้นที่สูงขึ้นจากการเข้ามาของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของ ศรีญา วรากุลวิทย์ (2558: 23-35) ซึ่งกล่าวว่า นักท่องเที่ยวมีอำนาจ ในการซื้อสูงรวมทั้ง ความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ราคาสินค้าบริการจึงสูงขึ้นกว่าท้องถิ่นอื่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นหรือในประเทศต้องซื้อสินค้าในราคา สูงด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหมาย อุดมวิทิต และ วรณันต์ ดันติเวทย์ (2560) ได้ ทำการศึกษา เรื่อง ทศนคติของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าวังน้ำ เขียว-ป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี ความกังวลว่า การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง อาจทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคภายในพื้นที่มีราคาสูงขึ้น เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ มากขึ้นส่งผลให้ผู้ประกอบการเพิ่มราคาสินค้า ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีความกังวลอยู่ในระดับปานกลาง

ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมด้านลบ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีญา วรากุลวิทย์ (2558: 23-35) ซึ่งกล่าวว่า ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม การไม่ควบคุม ความสะอาดในแม่น้ำลำคลองและทะเล ปล่อยให้มีการทิ้งขยะ หรือสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ ลำคลองหรือทะเลทำให้น้ำเน่าเสีย หรือบริเวณหาดทรายสกปรกเต็มไปด้วยขยะมูลฝอยที่นักท่องเที่ยวทิ้ง ลงทะเล กระแสน้ำพัดพามากองบนหาดทราย นอกจากชายหาดไม่สะอาดงดงามแล้ว ยังส่งผลให้เกิด มลภาวะเป็นพิษมีผลกระทบต่อพืชและสัตว์น้ำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พันธกานต์ มีผล และ มานะ เพิ่มพูล (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประเภทและปริมาณขยะจากการท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พบว่า จำนวนของนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มที่พักค้างแรมและไป-กลับ มี อิทธิพลต่อปริมาณการเกิดเศษอาหาร กระจอง แก้ว กระจาดขี้ขี้ และขยะทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติในระดับน้อย-ปานกลาง

ผลกระทบทางสังคมด้านลบ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความสัมพันธ์ของประชาชนในพื้นที่เป็นไปในเชิงการค้าและเห็นแก่ตัวมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธราภรณ์ หลักทอง (2560) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและ แนวทางจัดการความขัดแย้งในชุมชนของคณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลหนองหาน อำเภอ หนองหาน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งพบว่า ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำรง ชีวิตประจำวันและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน ได้แก่ ปัญหา การแย่งที่ดินทำกิน การแบ่งปัน มรดก การลักลอบที่ดินทำกิน ความขัดแย้งทางการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว การ เล่นการพนัน และปัญหาการแบ่งน้ำเพื่อการเกษตร มีสาเหตุของการเกิดปัญหาความขัดแย้งเป็นเรื่อง ต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการดำรงชีวิตประจำวัน สิทธิและความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินมรดก และ เรื่องของความคิดเห็น

ผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านลบ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประเพณีวัฒนธรรมของประชาชนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีญา วรากุลวิทย์ (2558: 23-35) ซึ่งกล่าวว่า การเปลี่ยนค่านิยม อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการลอกเลียนแบบระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนในแหล่งท่องเที่ยว การให้ความสำคัญกับค่านิยมต่าง ๆ ของสังคม ตะวันตกกว่าเป็นชนชาติที่มีอารยธรรม ทำให้อาจละทิ้งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิม และยิ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรฤกษ์ นาคิเวก (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณบางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งพบว่า ชุมชนตลาดโบราณบางพลีมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในเชิงรูปแบบของการจัดพิธีกรรม ประเพณี และวิถีชีวิต เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เร่งรีบ เน้นความสะดวกของผู้คนในสังคมปัจจุบัน โดยมีปัจจัยจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความเจริญทางเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกันมีการรับวัฒนธรรมจากต่างประเทศเข้ามาในพื้นที่ชุมชน ทั้งห้างสรรพสินค้าและการออกแบบสถาปัตยกรรม

3. แนวทางในการจัดการผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่น กรณีศึกษา ถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า เทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ ผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ควรมีมาตรการในการควบคุมเกี่ยวกับการตั้งราคาขายสินค้าและบริการที่สูงขึ้น เพื่อไม่ให้เป็นการเอาเปรียบทั้งประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Ritchie (1988); Ahmed & Krohn (1992); Var & Kim (1990); Weaver & Lawton (2001) ที่สรุปว่า การท่องเที่ยวช่วยยกระดับมาตรฐานการครองชีพ มีการจ้างงานสร้างอาชีพมากขึ้น ธุรกิจมีกำไรเพิ่มขึ้น การท่องเที่ยวจึงช่วยยกระดับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของประชาชนในพื้นที่ด้วย แต่การท่องเที่ยวทำให้ค่าครองชีพ ราคาที่ดิน ราคาบ้าน ราคาอาหาร ราคาสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นจึงต้องมีการควบคุมราคา แต่ผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวมีความเห็นว่าการท่องเที่ยวให้ผลประโยชน์มากกว่าต้นทุนเพิ่มขึ้น

ด้านสังคม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์ และเทศบาลเมืองนครปฐม ควรร่วมมือกันในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐมและสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงให้ประชาชนในจังหวัดและคนทั่วไปรับรู้มากขึ้น โดยใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ ป้ายโฆษณา รถกระจายเสียง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรจิรา นที (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแม่สุนน้อย ตำบลแม่สุน อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่า การออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านแม่สุนน้อย ประกอบด้วย ป้ายโฆษณาข้างทาง และสื่อวิดีโอประชาสัมพันธ์ มีระดับความพึงพอใจต่อการ

ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ของชุมชนบ้านแม่สุ่นน้อย อยู่ในระดับความพึงพอใจมาก สามารถนำผลงานไปใช้ได้จริงและส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพได้

ด้านวัฒนธรรม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์และทุกภาคส่วนควรร่วมกันรณรงค์ให้ร้านค้าต่าง ๆ จัดจำหน่ายสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่น หรือมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมประเพณี วัฒนธรรมเป็นครั้งคราวเพื่อเป็นการกระตุ้นการท่องเที่ยว ซึ่งอาจมีการกำหนดรูปแบบของของการจัดกิจกรรม เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วย อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดปัญหาเรื่องค่านิยมทางสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามายังท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา และ กฤติกา สายณะรัตตชัย (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาผลกระทบทางการท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ซึ่งพบว่า ผลกระทบต่อความภาคภูมิใจของคนในชุมชน เมื่อการท่องเที่ยวเข้ามายังพื้นที่อำเภอแม่สอดจนสถานที่หลายแห่งมีชื่อเสียง นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ส่งผลต่อการสร้างจิตสำนึกรักถิ่นให้คนในสังคมช่วยกันดูแลทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของคนในท้องถิ่น และสามารถอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต มีการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีระหว่างคนในท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว

ด้านสิ่งแวดล้อม ทางเทศบาลตำบลพระปฐมเจดีย์และทุกภาคส่วนควรให้ความร่วมมือกันในการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่บริเวณโดยรอบให้มีความเป็นระเบียบ สวยงาม มีความหลากหลายของร้านค้าต่าง ๆ มีการจัดโซนประเภทสินค้าและบริการ มีการใช้วัสดุตกแต่งร้านจากธรรมชาติ การใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กระดาษ ชานอ้อย ใบตอง การบริหารจัดการขยะที่ใช้แล้วทิ้งจากร้านค้าและนักท่องเที่ยว เช่น วางถังขยะตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม และมีการแยกถังตามประเภทของขยะ มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมความสะอาดอื่น ๆ เช่น บริการพื้นที่จอดรถเพื่อความสะดวกในการเข้าถึง บริการห้องน้ำสาธารณะควรมีหลายจุดและไม่ส่งกลิ่นเหม็น มีป้ายบอกทางเพื่ออำนวยความสะดวกชมสินค้าและบริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันรส วิทยาคม (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว กรณีศึกษาหมู่บ้านคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งพบว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมระดับมากในเรื่องการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยและการเพิ่มขึ้นของที่พักแรม ดังนั้น แนวทางการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว จึงได้แก่ การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยกฎหมายอย่างเข้มงวด การควบคุมระยะห่างโรงแรม ที่พัก และร้านอาหารกับแหล่งน้ำ การกำหนดจุดจอดรถ และจุดทิ้งขยะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลการรักษาสิ่งแวดล้อมให้นักท่องเที่ยวและประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการศึกษาผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่มีต่อประชาชนท้องถิ่นชุมชนริมคลองวัดพระงาม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐมในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้โดยภาครัฐและเอกชนสามารถนำผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

2. จากระดับความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบทางการท่องเที่ยวด้านลบ มีภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน ซึ่งด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม มีผลกระทบรองลงมาตามลำดับ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครปฐมควรรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น เช่น การขอความร่วมมือจากร้านค้าต่าง ๆ ให้ลดการใช้ถุงพลาสติก หรือการใช้ภาชนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ผลกระทบด้านสังคม เทศบาลนครปฐมควรให้ความสำคัญกับประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้สึกมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

ผลกระทบด้านวัฒนธรรม เทศบาลนครปฐมควรอนุรักษ์และส่งเสริมเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามค่านิยมของนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังพื้นที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงแนวคิดเรื่องผลกระทบของการท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ เช่น การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่ นอกเหนือจากด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่ออ้างอิงถึงบทบาทหน้าที่และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเรื่องอื่น ๆ เช่น ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือศึกษาเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวถนนคนเดินทวารวดีศรีนครปฐม (ชุมชนริมคลองวัดพระงาม) ศึกษานโยบายเพื่อการสนับสนุนปัญหาที่พบและการแก้ไขปัญหาของการท่องเที่ยวในชุมชน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). **สรุปแผนปฏิบัติการปี 2564**. ค้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2565, จาก <http://www.mots.go.th>

- ไกรฤกษ์ นาควิเวก. (2565). การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนตลาดโบราณ
บางพลี อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยบูรพา. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก [https://digital_collect.lib.buu.
ac.th /dcms/files/61910144.pdf](https://digital_collect.lib.buu.ac.th/dc/ms/files/61910144.pdf)
- คมสิทธิ์ เกียนวัฒนา และ กฤติกา สายณะรัตรชัย. (2561). การศึกษาผลกระทบทางการท่องเที่ยวทาง
สังคมและวัฒนธรรมในอำเภอมะสอย จังหวัดตาก. วารสารวิชาการศรีปทุม. ชลบุรี, 15(1):
32-42.
- จันทร์จิรา นที. (2562). การสร้างสรรค์สื่อประชาสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านแม่สุ่นน้อย
ตำบลแม่สุ่น อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. ค้นเมื่อ
วันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก <https://culture.rmutl.ac.th/news/15313-2020-12-14>
- ทวีศักดิ์ เจือจารย์. (2565). ศักยภาพของจังหวัดชัยภูมิในการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ
พัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก
<https://www.thailandplus.tv/archives/99907>
- เทศบาลนครปฐม. (2564). ข้อมูลพื้นฐานออนไลน์. ค้นเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2565, จาก
<http://www.nakhonpathomcity.go.th/>
- นภาพรรณ เนตรประดิษฐ์. (2565). การจัดการถนนคนเดินกาดกองต้า จังหวัดลำปาง: มุมมองของ
นักท่องเที่ยวชาวไทย. วารสารบัณฑิตศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระ
บรมราชูปถัมภ์, 16(3): 123-142.
- นุชประวีณ์ ลิขิตศรีณย์. (2562). ผลกระทบทางการท่องเที่ยวต่อชุมชนรอบบริเวณอุทยานแห่งชาติ
พุเตย จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
วิทยาเขตกำแพงแสน. ค้นเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2565, จาก <https://he02tci-thaijo.org>
- ปริญญายุเนสโกเพื่อการเดินทางอย่างยั่งยืน ยูเนสโก. (ม.ป.ป.: ออนไลน์). วิธีช่วยเหลือชุมชนใน
ท้องถิ่นและสานต่อวัฒนธรรม. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก
<https://unescosustainable.travel/th/support-local-communities-cultures>
- ปิ่นรส วิทยาคม. (2562). ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาหมู่บ้านศิรีวง
จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ หลักสูตรการผังเมืองบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2565, จาก [https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/
frontend/Info/item/dc:305408](https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:305408)
- พระชยานันท์มณี, วรปรัชญ์ คำพงษ์, พระครูฉันทเจติยานุกิจ, พระปลัดนฤตล กิตติภทโท และ
อรพินท์ อินวงศ์. (2562). ศึกษาความสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดและชุมชน
ในล้านนา. วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์. มจร., 7(2): 315-331.
- พัชรภรณ์ หลักทอง. (2560). สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการความขัดแย้งในชุมชนของ
คณะกรรมการศูนย์ยุติธรรมชุมชน ตำบลหนองหาน อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี.

- วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา. ค้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2565, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcims/files/56930139.pdf
- พันธกานต์ มีผล และ มานะ เพิ่มพูล (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อประเภทและปริมาณขยะจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน. *วารสารวนศาสตร์*, 38(2): 98-109.
- ศรัญญา วรากุลวิทย์. (2558). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: แว่ววาวพริ้งตึง.
- สนิทเดช จินตนา และ อาวีวรรณ หัสติน. (2563). ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในการท่องเที่ยวกรุงเทพมหานครในมุมมองของนักท่องเที่ยวต่างชาติ. *วารสารศิลปศาสตร์ มทร. รัตนบุรี*, 1(2): 65-84.
- สมหมาย อุดมวิทิต และ วรณันต์ ตันติเวทย์. (2560). *ทัศนคติของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา*. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 4(1): 1-10.
- สฤกษ์ แสงอรัญญา. (ม.ป.ป.: ออนไลน์). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ*. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก <https://www.dnp.go.th/park/sara/tour/eco.htm>
- สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครนครปฐม. (2564). *แผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลนครปฐม*. ฝ่ายวิเคราะห์นโยบายและแผน. กองวิชาการและแผนงาน. เทศบาลนครปฐม. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก <https://www.nakhonpathomcity.go.th/uploadFolder/21331%20PM11223.pdf>
- สุเมธ บังเกิด. (2562). *พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท ดูเม็กซ์ จำกัด*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล ตีรกานนท์. (2557). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกลักษณ์ นาคพ่วง. (2564). *ศึกษากระบวนการสร้างจิตสำนึกในการจัดการทรัพยากรของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2565, จาก [http://C:/Users/User/Downloads/piyanat1996,%20%7B\\$userGroup%7D.pdf](http://C:/Users/User/Downloads/piyanat1996,%20%7B$userGroup%7D.pdf)
- Ahmed, Z. U., & Krohn, F. B. (1992). *Marketing India as a tourist destination in North America: Challenges and opportunities*. *International Journal of Hospitality Management*, 11(2): 89-98.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5th ed. New York: Harper & Row.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3): 607-610.

- Ritchie, J. (1988). *Consensus policy formulation in tourism*. *Tourism Management*, 9(3): 99-126.
- Var, J., & Kim, S. (1990). *Research methods for leisure and tourism: A practical guide*. 3rd ed. Harlow, UK: Prentice-Hall.
- Weaver, V., & Lawton, L. (2001). *Resident perceptions in the rural-urban fringe*. *Annals of Tourism Research*, 28(2): 439-458.